LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

U 81/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksista sääntelyn yksinkertaistamiseksi (digiomnibus ja tekoälyomnibus)

Talousvaliokunta 26.2.2026

Meeri Toivanen, Pauliina Penttilä

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Digi- ja tekoälyomnibus kattavat 15 EU-säädöstä

1. Data-asetus
2. Datanhallinta-asetus*
3. Asetus muiden tietojen kuin henkilötietojen vapaasta liikkuvuudesta*
4. Avoimen datan direktiivi
5. P2B-asetus*
6. Asetus yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta
7. Yleinen tietosuoja-asetus, GDPR
8. EU-toimielinten tietosuoja-asetus, EUDPR
9. eIDAS-asetus
10. Asetus finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä
11. Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi, ePrivacy
12. NIS 2-direktiivi
13. CER-direktiivi
14. Tekoälyasetus
15. EASA-asetus

- **Ehdotusten tavoite** on selkeyttää EU:n digitaalista sääntelyä ja vähentää erityisesti yritysten hallinnollista taakkaa
- **Valtioneuvosto kannattaa komission tavoitetta** ja katsoo ehdotusten pääosin edistävän yhdenmukaista sääntelyä, digitalisaatiota ja yritysten taakan keventämistä.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:n digi- ja kyberlainsäädäntö muodostaa **eheän kokonaisuuden, jossa velvoitteet ovat selkeitä ja oikeasuhtaisia**. Valtioneuvosto korostaa, että **toimien tulee konkreettisesti edistää sujuvampaa arkea, kilpailukykyä ja oikeusvarmuutta**.
- Lisäksi neuvotteluissa on varmistettava, että **komissiolle siirrettävä säädös- ja täytäntöönpanovalta** on tarkoituksenmukaisesti rajattu ja täsmällinen.
- **Asetusehdotusten käsittely on käynnissä neuvoston sääntelyn yksinkertaistamisen alatyöryhmässä**. PJ-maa Kypros tavoittelee yleisnäkemystä tekoälyn osalta huhtikuussa.

Sisältö: Datasääntely

- **Datan hyödyntämistä edistetään yhdistämällä kolme kumottavaa säädöstä data-asetukseen** (datanhallinta-asetus, asetus muiden tietojen kuin henkilötietojen vapaasta liikkuvuudesta, avoimen datan direktiivi).
- **Yritysten tarvetta käydä sopimusneuvotteluja ja räätälöidä datainfrastruktuuriaan laajan tilannekirjon varalta kevennetään**:
  - **Liikesalaisuuksien suojan tasoa nostetaan** mahdollistamalla kieltäytyminen jakaa EU:n ulkopuolelle liikesalaisuuksia sisältäviä tietoja IoT-laitteiden käyttäjille tai kolmansille osapuolille.
  - **Julkishallinnon tietopyynnöt yrityksille rajattaisiin julkisiin hätätilanteisiin.**
- **Yritysten velvoitteita tarjota datavetoisia palveluita kevennetään ja mahdollisuuksia hyödyntää julkisen sektorin tietoja laajennetaan:**
  - **Datanvälityspalveluihin ja data-altruismiorganisaatioihin kohdistuu vähemmän velvoitteita**, mikä voi houkutella uusia toimijoita, edistää kasvua sekä edistää vapaaehtoista yleishyödyllisen datan jakamista.
  - **Pk-yritysten poikkeuksia laajennettaisiin ns. SMC-yrityksiin** (n=38000)
- **EDIB:in tehtäviä yksinkertaistetaan merkittävästi**, minkä myötä se toimii strategisen tason keskustelufoorumina data-asioissa, tukea komissiota data-asetuksen täytäntöönpanon kehittämisessä, edistää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä sekä jakaa parhaita käytäntöjä julkisen datan uudelleenkäytöstä.

- **Kannatetaan yhdenmukaista horisontaalia datasääntelyä, joka tukee datan laajempaa hyödyntämistä**
- Pidetään tärkeänä, että **riittävä kansallinen liikkumavara säilyy**, erityisesti viranomaisten asiakirjojen luovuttamista koskevassa vähimmäistason sääntelyssä
- Korostetaan tarvetta järjestää **toimivaltaisten viranomaisten ja komission yhteistyö** tarkoituksenmukaisesti

Sisältö: Tietosuojasääntely ja evästeet

- **Henkilötietojen hyödyntämistä edistetään selkeyttämällä määritelmiä ja käsittelyperusteita:**
  - **Henkilötiedon määritelmää muutetaan tarkentamalla anonymisointiin ja pseudonymisointiin** liittyviä epäselvyyksiä linjassa viimeaikaisen EUT-käytännön kanssa.
  - **Käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatetta selvennetään yleisen edun mukaisia** arkistointitarkoituksia, tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia ja tilastollisia tarkoituksia varten
  - **Tekoälyjärjestelmien kehittämisessä ja operoinnissa** voi käsitellä henkilötietoja perustuen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettuun etuun. Lisäksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelykieltoon tulee uusi poikkeusperuste.
- **”Evästeväsymykseen” tarjotaan ratkaisuksi keskitettyä suostumusta**
  - Sääntely siirtyy henkilötietojen käsittelyn osalta ePrivacy-direktiivistä yleiseen tietosuoja-asetukseen
  - Peruslähtökohtana edelleen rekisteröidyn suostumus, mutta lisäksi muutama uusi poikkeus, jolloin suostumusta ei tarvita (yleisömittaus, päätelaitteen turvallisuuden ylläpito/palauttaminen).
  - Suostumuksen voi antaa mm. verkkoselainten kautta eikä sitä saa kysyä uudestaan kuuteen kuukauteen
- Henkilötietojen rekisterinpitäjien **informointi- ja raportointivelvoitteita selvennetään ja kevennetään**, mikä helpottanee erityisesti pienempien toimijoiden arkea, kun kyseessä on vähäriskinen käsittely ja rekisteröidyn oikeuksien väärinkäytöstilanne

- **suhtaudutaan myönteisesti ehdotuksen tavoitteisiin** keventää hallinnollista taakkaa, selventää ja yksinkertaistaa sääntelyä, tukea innovointia ja uusien teknologioiden käyttöönottoa sekä varmistaa EU:n kilpailukyky
- pidetään kuitenkin **tärkeänä säilyttää nykyinen tietosuojan taso**
- tunnistetaan tarve **tukea erityisesti pk-yrityksiä ja pieniä toimijoita** sekä huomioida myös julkinen sektori
- pidetään tärkeänä **oikeusvarmuuden ja yhtenäisen tulkinnan** varmistamista EU:ssa
- pidetään **kannatettavana, että evästeitä koskevaa sääntelyä päivitetään**

Sisältö: Keskitetty ilmoituskanava ja P2B-asetus

Keskitetty ilmoituskanava poikkeamaraportoinnille perustetaan

- **Yritysten hallinnollista taakkaa osin päällekkäisestä poikkeamaraportoinnista vähennetään** perustamalla EU-tason ilmoituskanava Euroopean unionin kyberturvallisuusvirato ENISAn alaisuuteen
    - EU-ilmoituskanavaa sovellettaisiin NIS 2-direktiivin, GDPR:n, DORA-asetuksen, eIDAS-asetuksen ja CER-direktiivin nojalla annettaviin ilmoituksiin

- **Kannatetaan hallinnollisen taakan vähentämistä** poikkeamaraportoinnissa
- **Korostetaan tarvetta lisätiedoille ehdotuksen tietoturvasta ja vaikutuksista nykyisiin kansallisiin järjestelmiin**. Edellytetään ENISA:n tehtävien realistista arviointia ennen uusien vastuita
- **Suhtaudutaan kriittisesti velvollisuuteen käyttää aina vain yhtä EU-kanavaa**, erityisesti kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen tilanteissa. Ratkaisut eivät saa heikentää valvontaviranomaisten tiedonsaantia tai vaikuttaa kielteisesti kriisinhallinnan edellytyksiin

P2B-asetuksen kumoaminen

- **Päällekkäistä alustatalouden sääntelyä vähennetään** kumoamalla asetus oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjiä varten
    - **Asetuksen keskeiset velvoitteet** (läpinäkyvyys, reilu kohtelu, riidanratkaisu) **sisältyvät vuonna 2022 voimaan tulleisiin digipalveluasetukseen** (DSA) ja **digimarkkina-asteukseen** (DMA), jotka tarjoavat laajemmat ja sitovammat säännöt alustataloudelle

- Todetaan, että komissio on tarkastellut P2B-asetuksen kumoamista pääosin verkkoalustayritysten näkökulmasta, vaikka asetuksen tavoitteena on läpinäkyvyyden turvaaminen kaikenkokoisten välityspalveluiden ja yrityskäyttäjien välillä
- Moni DSA:n ja DMA:n velvoite koskee vain portinvartijapalveluita, jolloin ehdotus voisi **heikentää pienempien yrityskäyttäjien asemaa suhteessa alustoihin**
- **P2B-asetuksen mukainen oikeus ennakkoilmoitukseen jakelun rajoittamisesta tai keskeyttämisestä sekä mahdollisuus valittaa päätöksestä** voi poistuessaan heikentää oikeusturvaa

Sisältö: Tekoälyasetus

- **Tekoälyasetuksen velvoitteiden soveltamista viivästytetään alkuperäisestä 2.8.2026**, jotta yrityksillä on enemmän aikaa valmistautua ja yhdenmukaistetut standardit, jotka tukevat asetuksen noudattamista, ehtivät valmistua.
  - Suuririskiset järjestelmät = sidottu standardien julkaisuun komission päätöksellä joko + 6kk (liite III) tai 12kk (liite I) ja aivan viimeistään 2.12.2027 (liite III) tai 2.8.2028 (liite I)
  - Keinotekoista sisältöä tuottavat järjestelmät, jotka on otettu käyttöön ennen 2.8.2026 = +6kk, 2.2.2027
  - Jo markkinoille saatetut tai käyttöön otetut tekoälyjärjestelmät = suuririskisten järjestelmien soveltamisaikataulu
- **Yritysten velvoitteita kehittää ja hyödyntää tekoälyä kevennetään:**
  - **Pk-yritysten poikkeuksia laajennettaisiin ns. SMC-yrityksiin** (n=38000)
  - **Tekoälylukutaito** siirtyisi yrityksiltä jäsenvaltioiden ja toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudeksi
  - **Erityisiä henkilötietoryhmiä voisi käsitellä vinoumien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi**
- **Tekoälyasetuksen toimeenpanoa ja valvontaa tehostetaan:** komissio valvoo tekoälyjärjestelmiä, jotka kuuluvat digipalveluasetuksen piiriin erittäin suurina verkkoalustoina tai hakukoneina, tai jotka ovat niiden osia.

- **Hyvä ensimmäinen askel**, mutta kokonaisvaikutukset rajalliset muille kuin SMC-yrityksille (n=38000)
- Kannatetaan suuririskisten järjestelmien ja avoimuusvaatimusten lykkäämistä, **kunhan se ei heikennä sääntelyn ennakoitavuutta**
- Suhtaudutaan myönteisesti ehdotukseen mahdollistaa erityisten henkilötietojen käsittely nykyistä laajemmin, **mutta suuririskisissä tekoälyjärjestelmissä tulee varmistaa riittävät ja asianmukaiset suojatoimenpiteet ja henkilötietojen suojaan puuttumisen on rajoituttava välttämättömään**
- Painotetaan, etteivät tekoälyasetukseen ehdotettavat kevennykset saa **heikentää nykyistä henkilötietojen suojan tasoa**

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos

Meeri Toivanen, meeri.toivanen@gov.fi, +358 295 342 191
Pauliina Penttilä, pauliina.penttilä@gov.fi, +358 295 342 221